

Maja Wojciechowska

Uniwersytet Gdański
maja.wojciechowska@gmail.com

Zbiory europejskie z obszaru nauk humanistycznych, społecznych oraz sztuki w Bibliotece Kongresu

Słowa kluczowe: Biblioteka Kongresu, kolekcja europejska, zbiory humanistyczne, zbiory artystyczne, zbiory społeczne

Abstrakt: Biblioteka Kongresu Stanów Zjednoczonych to jedna z największych bibliotek, posiadająca publikacje z całego świata. Poza gromadzeniem zbiorów amerykańskich dba o rozwój kolekcji z innych krajów. Wśród najcenniejszych znajdują się zbiory europejskie. W artykule zaprezentowano charakterystykę europejskich zbiorów Biblioteki Kongresu, przy czym omówiono przede wszystkim kolekcje z obszaru nauk humanistycznych, społecznych oraz sztuki.

Keywords: Library of Congress, European collection, humanities collections, art collections, social sciences collections

Abstract: The Library of Congress of the United States of America is one of the largest libraries with publications from around the world. In addition to collecting American collections, it takes care of the development of collections from other countries. Among the most valuable are European collections. The article presents the characteristics of the collections of the Library of Congress concerning European countries. Primarily the collections in the area of humanities, social sciences and art were discussed.

O tym, że Biblioteka Kongresu dysponuje jednym z najwspanialszych księgozbiorów na świecie, nie trzeba nikogo przekonywać. Jako placówka naukowa i zarazem biblioteka narodowa, a ponadto najstarsza federalna instytucja kultury w Stanach Zjednoczonych, posiada bogatą historię, tradycje i zbiory w ponad 450 językach, liczące blisko 170 milionów jednostek. Ponad 38 milionów książek i innych materiałów drukowanych, 3,6 miliona nagrań, 14 milionów zdjęć, 5,5 miliona map, 8,1 miliona nut, 70 milionów rękopisów i 5711 inkunabułów to jednak nie tylko zbiory dotyczące Ameryki i Amerykanów, ale również innych kultur i obszarów geograficznych [2]. Jedną z lepiej reprezentowanych jest Kolekcja Europejska, obejmująca swym zasięgiem wszystkie kraje Europy, jej historię, kulturę, języki i dokonania naukowe. W ramach Kolekcji Europejskiej gromadzone są także dokumenty wydane w Polsce i związane z Polską, liczące ponad 200 tys. woluminów [1].

Zbiory europejskie dostępne w Bibliotece Kongresu stanowią prawdopodobnie najkompletniejszą tego typu kolekcję na świecie, nie licząc bibliotek narodowych poszczególnych państw, gromadzących literaturę narodową [3]. Aby lepiej zobrazować ich strukturę i charakter, w artykule przedstawiono ich charakterystykę, a szczególnie opis zasobów z obszaru nauk humanistycznych, społecznych i sztuki. Tekst został opracowany na podstawie materiałów Biblioteki Kongresu, rozmów przeprowadzonych z pracownikami z sekcji europejskiej oraz tłumaczenia publikacji *European Collections: an illustrated guide* [4].

Zbiory z obszaru nauk humanistycznych i społecznych

W zbiorach europejskich Biblioteki Kongresu znajduje się bogata kolekcja z obszaru nauk społecznych i humanistycznych. Opiekunowie wspomnianej kolekcji określają ją nawet jako „serce” europejskich zbiorów [4]. Ich różnorodność i zasięg chronologiczny są bardzo duże. Począwszy od zabytkowych cymeliów, wśród których znajduje się np. *Biblia Gutenberga* z 1454 r., aż po współczesne edycje prasy codziennej, dokumentujące życie polityczne i społeczne, a zwłaszcza takie doniosłe wydarzenia jak np. obalenie komunizmu, zawiązanie Unii Europejskiej oraz konflikty zbrojne. Zatem zgromadzone zbiory dotyczą wszystkich epok, począwszy od zarania kultury europejskiej.

Biblia Gutenberga jest pierwszą wielką księgą wydrukowaną w Europie Zachodniej za pomocą ruchomych metalowych czcionek wynalezionych przez Gutenberga w Moguncji. Drukowanie *Biblii* ukończono prawdopodobnie pod koniec 1455 r. Tekst *Biblii Gutenberga* to łacińskie tłumaczenie *Wulgaty*, które zostało sporządzone przez św. Hieronima w IV w. *Biblia* jest drukowana w większości w podwójnych kolumnach, z czterdziestoma dwoma wierszami na stronie. Wielkie litery i nagłówki są ręcznie zdobione kolorem. Trzy tomy posiadają oprawy z białej świńskiej skóry, pochodzące z XVI w. Kopia Biblioteki Kongresu jest drukowana w całości na pergaminie wykonanym ze skóry zwierzęcej i jest jedną z zaledwie trzech doskonałych kopii welinowych, o których wiadomo, że zachowały się do dnia dzisiejszego. Pozostałe znajdują się w Bibliothèque Nationale i British Library. Przez prawie pięć wieków *Biblia* była w posiadaniu zakonu benedyktynów w ich klasztorach św. Błażeja i św. Pawła w Austrii. Wraz z innymi XV-wiecznymi książkami została zakupiona od dr. Otto Vollbehra aktem Kongresu w 1930 r. [5] (il. 1). Warto w tym miejscu nadmienić, że posiadaniem *Biblii Gutenberga* może również poszczycić się Muzeum Diecezjalne w Pelplinie, które posiada unikatowy egzemplarz. Na 46 stronie, prawdopodobnie przez drukarza, została rozlana plama tuszu i odbita na niej czcionka, co ilustruje ówczesny sposób drukowania. *Biblia* posiada oryginalną, XV-wieczną oprawę wykonaną przez Henryka Costera z Lubeki. Polska *Biblia* po zawieruchach II wojny światowej powróciła na stałe do Pelplina w 1959 r.

Ilustracja 1. Biblia Gutenberga (Moguncja, 1454-1455)

Źródło: <https://www.loc.gov/exhibits/bibles/the-gutenberg-bible.html>.

Poza kodeksami i prasą Biblioteka gromadzi również filmy, nagrania, fotografie, rękopisy oraz dokumenty w innych formatach, które mogą okazać się cenne w procesie badania kultury i historii Europy. Można zatem znaleźć również tłumaczenia, komentarze, zapisy dyskusji i raportów z wykopalisk, adnotacje do zabytkowych obiektów – waz, rzeźb, obrazów, zbiorów inskrypcji. Dostępne są również mikrofilmy stanowiące kopie starożytnych zabytków piśmienniczych – rękopisów greckich, łacińskich, tekstów pochodzących z Patriarchatu Ormiańskiego Jerozolimy, klasztoru na Górze Athos, klasztoru św. Katarzyny na Górze Synaj, a także obiektów pochodzących z okresu wielkiego rozwoju cywilizacji greckiej i rzymskiej. Humanistyczne i społeczne zbiory europejskie Biblioteki Kongresu należą do najważniejszych kolekcji tego typu w całych Stanach Zjednoczonych i nie tylko. Jak już wcześniej wspomniano, jej kolekcje są często najkompletniejsze na świecie, za wyjątkiem krajów w których powstały. I tak np. Biblioteka posiada największy zbiór materiałów z Hiszpanii dotyczących spraw hiszpańskich poza samą Hiszpanią. Podobnie jest w przypadku większości krajów Europy Wschodniej oraz Rosji, gdzie zbiory rosyjskie Biblioteki Kongresu stanowią najcenniejszą kolekcję na świecie, nie licząc materiałów zgromadzonych w Moskwie i Sankt Petersburgu.

Analizując dostępne materiały, można natknąć się nawet na odręczne notatki Jeffersona, które wykonane były na jego księgozbiornie przekazanych następnie do zbiorów Biblioteki Kongresu w 1814 r., po spaleniu pierwotnego księgozbiornie bibliotecznego.

Jego kolekcja europejska stanowiła bazę, poszerzaną następnie przez lata, ale również wzór, jak należy gromadzić literaturę, nie ograniczając się wyłącznie do spraw lokalnych i krajowych.

Współcześnie sposób rozbudowywania kolekcji uwzględnia szerokie spojrzenie na różnorodność narodową poszczególnych krajów Europy. Zbiory odzwierciedlają odrębną geografę, historię, życie kulturalne i religijne każdego narodu europejskiego, przy czym uwagę przykuwają nie tylko największe kraje, jak Francja, Wlk. Brytania, Niemcy, Rosja czy Ukraina, ale również kraje niewielkie, jak Luksemburg, Malta czy Łotwa. Ważne są również dokumenty związane z mniejszościami narodowymi czy grupami etnicznymi zasiedlającymi Europę, które nie ukształtowały własnych państwowości, jak np. Fryzowie z Holandii, Baskowie z Francji i Hiszpanii, Wendowie w Niemczech czy Wołosze z Półwyspu Bałkańskiego.

Osobną, cenną grupę publikacji, stanowią te dokumentujące ruchy emigracyjne w Europie, będące następstwem wojen, rewolucji, wysiedleń. Materiały te pokazują odmienny punkt widzenia, sprzeciwiający się oficjalnej linii publikacyjnej, kontrolowanej i cenzurowanej przez rządy, np. w okresie komunizmu. Dzięki temu można poznać wiele interesujących faktów historycznych oraz stanowisk wyrażanych za pomocą np. krytyki literackiej czy różnego rodzaju twórczości artystycznej, sprzeciwiającej się rygorom ustanawianym przez reżimy.

Jak już wcześniej wspomniano, Biblioteka gromadzi liczne tytuły czasopism europejskich, zwłaszcza o charakterze literackim, naukowym oraz dokumentujących bieżące wydarzenia, a więc dzienniki i tygodniki. Szczególną wagę przykładają do publikacji wydawanych przez uczelnie, akademie i towarzystwa naukowe, biblioteki, archiwa oraz muzea. Profil gromadzenia uwzględnia również encyklopedie, słowniki, atlasy i źródła biograficzne. Ponadto w celu lepszego poruszania się po zasobach gromadzone są różnego rodzaju bibliografie i katalogi.

Każdy kraj europejski jest na tyle dobrze reprezentowany, że możliwe jest badanie jego kultury, historii i polityki od czasów najdawniejszych aż po dzień dzisiejszy. Biblioteka stara się, aby wszystkie okresy historii Europy miały swoje odzwierciedlenie w zbiorach, jednak najbardziej obszerne są te dotyczące czasów współczesnych, epoki eksploracji i kolonizacji w XV i XVI w., odrodzenia i reformacji, rozwoju imperiów, początków budowania tożsamości narodowej, rewolucji (w tym Wielkiej Rewolucji Francuskiej), obydwu wojen światowych, zimnej wojny, upadku komunizmu oraz budowania demokracji w krajach Europy Wschodniej i wreszcie tworzenia i rozwijania Unii Europejskiej. Wiele zbiorów dotyczy Polski. Znakomitym przykładem jest portret Jana III Sobieskiego z 1685 r. (il. 2).

Ilustracja 2. Van der Linde *Leven en daden van Johannes Sobietzki de III* (Amsterdam, 1685 r.)

Źródło: <https://www.loc.gov/rr/european/guide/images/eu021001.jpg>.

Poza historią polityczną stosunkowo dobrze reprezentowane są takie dyscypliny jak: archeologia, paleografia, genealogia, numizmatyka, heraldyka, chronologia. Ciekawą kolekcję stanowi Biblioteka Prawnicza, która posiada niezwykle cenne zbiory prawa rzymskiego i prawa kanonicznego, a zbiory Wydziału Grafiki i Fotografii obejmują liczne ilustracje antycznych monumentów. Biblioteka gromadzi także kompleksowo materiały dotyczące archiwów i zbiorów archiwalnych związanych z Europą i narodowościami europejskimi. Jeśli chodzi o dokumentowanie stosunków zagranicznych i prawa, to preferowane są pierwotne dokumenty źródłowe, takie jak: protokoły posiedzeń i debat parlamentarnych, oficjalne biuletyny rządowe, traktaty, ustawy, orzeczenia sądów i inne teksty prawne.

Bogato reprezentowane są również zbiory geograficzne oraz kartograficzne (zob. np. il. 3). Są to materiały książkowe z zakresu geografii opisowej, fizycznej, kulturowej i społecznej. Kolekcja ta obejmuje również relacje z podróży od wczesnego średniowiecza do współczesności, czasopisma naukowe, monografie oraz sprawozdania z konferencji poświęconych zagadnieniom geograficznym dotyczącym Europy.

Ilustracja 3. Obiekt z europejskiej kolekcji planów fortyfikacji i bitew (1684-1709)

Źródło: <https://www.loc.gov/resource/g5700m.gct00127a/?sp=9>.

Również cenny zbiór stanowią publikacje z dziedziny ekonomii, demografii i statystyki. Kolekcja Ekonomiczna zawiera wszystkie najważniejsze prace z zakresu ekonomii teoretycznej i praktycznej, jednak najliczniejsze są pozycje dotyczące biznesu i handlu z okresu XX w. Biblioteka posiada też niemal kompletny zbiór (w formie drukowanej lub mikrofilmów) wszystkich roczników statystycznych oraz sprawozdań ze spisów powszechnych prowadzonych przez państwa europejskie.

Jeśli chodzi o prace z obszaru badań społecznych, to są one silnie reprezentowane w obszarach socjologii, etnologii, antropologii oraz folkloru wszystkich narodów europejskich. Są to zarówno monografie naukowe, jak i sprawozdania z badań terenowych, opracowania dotyczące społeczeństwa i jego funkcjonowania, nagrania muzyki ludowej, zbiory baśni i opowiadań ludowych.

W zasobach biblioteki znajdują się również publikacje dotyczące poszczególnych języków europejskich, zarówno tych najbardziej popularnych, reprezentowanych przez wielomilionowe społeczeństwa, jak angielski, rosyjski, niemiecki, francuski, hiszpański, ukraiński i polski, jak i tych rzadziej używanych – jak walijski, łotewski, maltański, czy estoński. Kolekcja obejmuje słowniki, podręczniki, ale również komentarze i różnego rodzaju opracowania (np. leksykalne, gramatyczne itp.). Mają one ogólny charakter lub też

sprofilowane ujęcie – historyczne, teoretyczne i in. Ponieważ językoznawstwo w czasach nowożytnych szczególnie silnie rozwijało się właśnie w Europie, to zgromadzone przez Bibliotekę Kongresu zbiory mają istotne znaczenie badawcze.

Dużą uwagę przykuwają judaika, hebraika oraz prace w języku ladino (judeohiszpański). Dla przykładu, zbiory w języku jidysz, przede wszystkim te publikowane w Europie w XIX w., obejmują 15 tys. tytułów. Zbiory hebrajskie to 100 tys. tytułów, począwszy od tysiącletnich pism rabinów po literaturę współczesną. Sekcja hebrajska w ramach Działu Afrykańskiego oraz Bliskiego Wschodu zawiera ponadto niewielką kolekcję rękopisów hebrajskich, broszur i innych dokumentów, które dotyczą życia Żydów w Europie. Za szczególnie interesujące Biblioteka uznaje gazety hebrajskie wydawane w XIX w. Posiada m.in. 600 tytułów w języku ladino, z których wiele wydano w miastach europejskich.

Równie ciekawe i bogate są zbiory literatury pięknej, pochodzące z wielu państw europejskich. Cała literatura europejska, zarówno ta z dużych krajów, jak i mniejszych grup etnicznych, nawet nieposiadających własnego państwa, jest gromadzona w Bibliotece w językach oryginalnych lub też jako tłumaczenia. Zbiory literatury współczesnej obejmują różne gatunki i formy literackie – powieści, sztuki, nowele, opowiadania, poezję, ale również prace z obszaru historii i krytyki literackiej, jak też różnego rodzaju nagrania i zapisy wykonań, dostępne w Kolekcji Specjalnej.

Istotną częścią zbiorów Biblioteki Kongresu są materiały dotyczące religii i filozofii. Cztery główne europejskie tradycje religijne – katolicyzm, prawosławie, protestantyzm i judaizm są reprezentowane nie tylko przez standardowe wydania podstawowych tekstów biblijnych i interpretacyjnych, ale także przez wszechstronny wybór komentarzy, prac dotyczących historii kościoła, publikacje polemiczne, materiały duszpasterskie, wydania prawa i przepisów kościelnych, czasopisma i materiały źródłowe. Ponadto gromadzone są zbiory dotyczące islamu w Europie, a zwłaszcza liczne pozycje dotyczące historii i kultury mauretańskiej Hiszpanii i osmańskich Bałkanów, a także współczesne publikacje dotyczące społeczności muzułmańskich w Europie.

Biblioteka Kongresu podejmuje również wysiłki w celu gromadzenia materiałów europejskich z zakresu bibliologii, bibliotekarstwa i bibliografii. Posiada bogate zbiory materiałów związanych z historią druku, książki i bibliotek w poszczególnych krajach. Dostępne są także publikacje omawiające aktualny stan bibliotek i archiwów europejskich oraz bibliografie (opisowe i analityczne). Szczególnie cenne są prace poświęcone najważniejszemu bibliotekom europejskim i ich zasobom. Można również odnaleźć liczne publikacje współczesnych polskich bibliologów, dotyczące m.in. problematyki zarządzania i organizacji bibliotek.

Kolekcja z obszaru sztuki

Sztuka europejska jest reprezentowana w Bibliotece Kongresu we wszystkich możliwych formach, obrazując każdy zakątek starego kontynentu, dając zarazem szeroki obraz osiągnięć artystycznych narodów Europy. Są to zatem europejskie encyklopedie sztuki, książki o sztuce, nagrania, obrazy i inne obiekty artystyczne. W zbiorach dostępne są dzieła (i ich reprodukcje) artystów z dziedziny muzyki, filmu, fotografii i sztuki ludowej.

Dziedzictwo europejskich artystów widoczne jest również w wystroju wielu pomieszczeń Biblioteki Kongresu, między innymi Czytelnii Głównej (il. 4) i mniejszych czytelni wzorowanych na projektach artystów włoskich, m.in. włoskich pałaców, operze paryskiej. Biblioteka stała się także skarbnicą cennych i rzadkich dzieł sztuki, księgozbiorów, rękopisów, korespondencji i innych obiektów autorstwa znanych i cenionych artystów, muzyków, kompozytorów, filmowców oraz rzemieślników.

Ilustracja 4. Czytelnia Główna Biblioteki Kongresu

Źródło: <https://www.washingtonian.com/2015/03/01/library-of-congress-main-reading-room>.

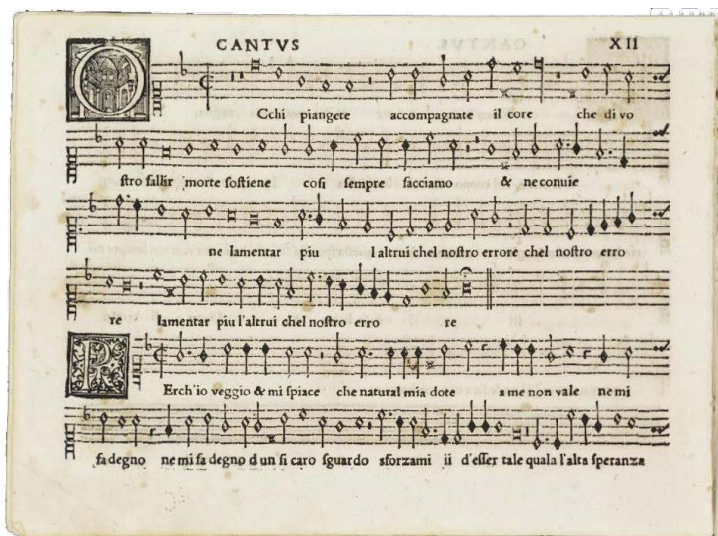
Interesująca jest Kolekcja Muzyczna. I tak Biblioteka posiada 252 rękopisy Franciszka Liszta oraz wiele drukowanych partytur z jego odręcznymi adnotacjami, oryginalne rękopisy Béli Bartóka, partytury z autografami oraz korespondencję takich kompozytorów, jak: Jan Sebastian Bach, Alban Berg, Anton Bruckner, Richard Strauss, Richard Wagner czy Hugo Wolf. Zgromadzona została też największa, poza Wiedniem, biblioteka Johannesa Brahmsa. Szczególnie ważna jest kolekcja Alberta Schatza, obejmująca 12 tys. niemieckich i włoskich librett z XVII i XVIII w. Biblioteka posiada też oryginalny rękopis *Trois Nocturnes* Claudea Debussiego, manuskrypt *Laborde Chansonnier* z 1470 r. (il. 5), *Liber primus missarum* z 1516 r. flamandzkiego kompozytora Josquina des Prés oraz jedyną zachowaną kopię *Il Primo Libro delli madrigali d' Orlando di Lassus* holenderskiego kompozytora Orlandusa Lassusa (il. 6).

Ilustracja 5. *Laborde Chansonnier* (1470 r.)

Źródło: <https://www.loc.gov/resource/ihas.200152631.0/?sp=33>.

Ilustracja 6. *Il Primo Libro delli madrigali d' Orlando di Lassus* (1560 r.)

Źródło: <https://www.loc.gov/resource/ihas.200154749.0/?sp=16>.

Ciekawe są dokumenty związane z Giuseppe Verdim i Niccolò Paganinim, a także materiały dotyczące muzyki hiszpańskiej – średniowiecznej, renesansowej i barokowej, w tym np. prace Andrésa Segovii. Wydział Muzyczny posiada również pierwsze wydania utworów Fryderyka Chopina oraz partytury z autografami innych polskich kompozytorów, m.in. Ignacego Paderewskiego i Krzysztofa Pendereckiego. Do cymeliów rosyjskich należą z kolei muzyczne zbiory archiwalne, w szczególności Archiwum Rachmaninowa i Kolekcja Muzyczna Sergieja Kusewickiego, amerykańskiego dyrygenta rosyjskiego pochodzenia, z licznymi oryginalnymi partyturami, korespondencją, notatkami, pamiętnikami i fotografiami. Biblioteka Kongresu posiada również imponujący zbiór partytur czeskich kompozytorów, m.in. Bedřicha Smetany, Antonina Dvořáka i Leoša Janáčka. Szczególnie bogaty jest zbiór czeskiej muzyki kameralnej, reprezentowany przez kilka wybitnych postaci klasycznych i barokowych. W dziale muzycznym można znaleźć oryginalne nagrania koncertów przekazane Bibliotece przez Grigorija Piatigorskiego, Artura Rubinsteina, Budapesztańskiego Kwartetu Smyczkowego, Claudio Arrau i wielu innych artystów. W zbiorach można zobaczyć również instrumenty wykonane przez wybitnych europejskich artystów, w tym lutników – Antonio Stradivariiego czy Niccolò Amatiiego.

Gromadzenie instrumentów w Bibliotece Kongresu rozpoczęło się dzięki hojności Gertrude Clarke Whittall, która w 1935 r. przekazała Bibliotece Kongresu pięć instrumentów Antonio Stradivariiego. Od tego czasu Wydział Muzyczny Biblioteki nabył pięć dodatkowych instrumentów wykonanych przez Stradivariiego, Nicolò Amatiiego, Jeana Baptiste'a Vuillaume'a i Giuseppe Guarneriego [6] (il. 7). Dla porównania w Polsce po wielu latach starań pojawił się pierwszy instrument Stradivariiego – skrzypce *Polonia* – kóre są własnością prywatną, udostępnianą niekiedy tylko do obejrzenia publiczności, np. na terenie Zamku Królewskiego w Warszawie. Skrzypce zostały zakupione dla uczczenia stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości. Na co dzień użytkowane są przez polskiego skrzypka – Janusza Wawrowskiego.

Ilustracja 7. Skrzypce *Castelbarco* Antonio Stradivariiego (Cremona, 1699 r.)

Źródło: <https://loc.gov/item/ihas.200155589>.

Kolejną, następną po zbiorach muzycznych, ważną kolekcją, jest zbiór materiałów o sztukach widowiskowych – teatrze, tańcu, filmie i sztukach ludowych. Obejmuje on m.in. 33 oryginalne dzieła Francisa Bacona, opublikowane w latach 1597-1640, czy kolekcję Francis Longe'a, zawierającą edycje sztuk i adaptacji teatralnych wydanych w Anglii w latach 1607-1812, a także tłumaczenia ponad sześciuset dramatopisarzy. Kolekcja dotycząca sztuk performatywnych znajduje się w specjalnej czytelni Johna F. Kennedy'ego (*John F. Kennedy Center for the Performing Arts*). Ponadto Biblioteka posiada kolekcję Lessing J. Rosenwald, składającą się z 2,6 tys. rzadkich książek i rękopisów, zilustrowanych przez Pierre'a Bonnarda, Georges'a Braque, Marca Chagalla, Pabla Picassa, Henriego de Toulouse-Lautreca czy Maurice'a Utrillo.

Aby wspierać możliwość studiowania osiągnięć w dziedzinie sztuk plastycznych, Biblioteka gromadzi katalogi z najważniejszych wystaw krajowych i międzynarodowych oraz pokazów wybitnych artystów z niemal każdego kraju europejskiego, a także grafiki i plakaty o wyjątkowej wartości artystycznej, historycznej i naukowej. Szczególnie interesujące są rysunki francuskiej architektury renesansowej i barokowej, odnoszące się do Wersalu i innych francuskich projektów, a także bogate zbiory grafik austriackich budowli barokowych i architektury bałkańskiej z silnymi wpływami wschodnimi i bizantyjskimi.

Ważne dokumenty dotyczące historii kinematografii i jej europejskich nurtów znajdują się w zbiorach francuskiego filmowca Georges'a Mélièsa. W kolekcji niemieckiej można odnotować z kolei 400 filmów fabularnych, kronik filmowych i filmów krótkometrażowych z czasów Weimaru i Trzeciej Rzeszy. Kolekcja włoska to 500 filmów dokumentalnych, kronik filmowych i filmów fabularnych wyprodukowanych w latach 1930-1943 oraz współczesne przykłady włoskiej kinematografii. Biblioteka posiada również kolekcję wczesnych filmów radzieckich, w tym także przedrewolucyjnych rosyjskich filmów niemych.

Wszystkie zbiory europejskie oraz cały księgozbiór Biblioteki Kongresu mają przede wszystkim, jak sama nazwa wskazuje, służyć Kongresowi Stanów Zjednoczonych i różnego rodzaju agencjom rządowym. Jednakże Biblioteka obsługuje również ogół społeczeństwa, a zwłaszcza naukowców badających różne dziedziny nauki. Tylko niewielka część zbiorów dostępna jest w wolnym dostępie w czytelniach i specjalnych gabinetach. Pozostałe gromadzone są w zamkniętych magazynach i udostępniane w formie prezyencyjnej. Zbiory europejskie nie stanowią fizycznie wydzielonej kolekcji i gromadzone są w ramach różnych działów, często wyodrębnianych z uwagi na formę dokumentów (np. zbiory map, grafik itp.). Dlatego istotną rolę pełnią bibliotekarze dziedzinowi opiekujący się zbiorami poszczególnych krajów lub regionów, mogący służyć wsparciem w poszukiwaniach bibliograficznych. Dokumenty związane z Europą można znaleźć w Czytelni Europejskiej (*European Reading Room*), choć większość z nich dostępna jest w ramach innych gabinetów i w magazynach. Należą do nich m.in.:

- *Sekcja Biznesowych Usług Informacyjnych (Business Reference Services)*;
- Europejski Punkt Informacyjny (*European Reference Desk*);
- Czytelnia Geografii i Map (*Geography and Map Reading Room*);
- Sekcja Hebrajska (*Hebraic Section*);

- Czytelnia Hiszpańska (*Hispanic Reading Room*);
- *Czytelnia Biblioteki Prawniczej (Law Library Reading Room)*;
- *Czytelnia Historii Lokalnej i Genealogii (Local History and Genealogy Reading Room)*;
- *Czytelnia Główna (Main Reading Room)*;
- *Czytelnia Rękopisów (Manuscript Reading Room)*;
- *Czytelnia Mikroform (Microform Reading Room)*;
- *Czytelnia Filmowa i Telewizyjna (Motion Picture and Television Reading Room)*,
- *Czytelnia Gazet i Czasopism Bieżących (Newspaper and Current Periodical Reading Room)*;
- *Czytelnia Sztuk Widowiskowych (Performing Arts Reading Room)*;
- *Czytelnia Grafiki i Fotografii (Prints and Photographs Reading Room)*;
- *Czytelnia Książek Rzadkich i Zbiorów Specjalnych (Rare Book and Special Collections Reading Room)*;
- *Centrum Nagrań Dźwiękowych (Recorded Sound Reference Center)*;
- *Czytelnia Naukowa (Science Reading Room)*.

Bibliografia

1. FRĄCKOWIAK Regina. Wybrane przykłady kolekcji dotyczących Polski w zbiorach Biblioteki Kongresu Stanów Zjednoczonych w Waszyngtonie. *Nowa Biblioteka*. 2016, nr 2, s. 63-74. ISSN 2451-2575.
2. *Library of Congress* [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://www.loc.gov>. Stan z dnia 05.05.2021.
3. *Library of Congress Main Reading Room* [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://www.washingtonian.com/2015/03/01/library-of-congress-main-reading-room/>. Stan z dnia 10.04.2021.
4. Library of Congress. *European Collections: an illustrated guide*. Washington: Library of Congress, 1995.
5. Library of Congress. *Library of Congress Bible Collection* [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://www.loc.gov/exhibits/bibles/the-gutenberg-bible.html>. Stan z dnia 10.04.2021.
6. Library of Congress. *Stringed Instrument Collection* [Dokument elektroniczny]. Tryb dostępu: <https://memory.loc.gov/diglib/ihas/html/instruments/strings-home.html>. Stan z dnia 08.04.2021.